

Module 2 Paksa: ANG PAGTATAGUYOD NG WIKANG PAMBANSA SA MAS MATAAS NA ANTAS NG EDUKASYON AT LAGPAS PA

LOBHEKTIBO

1. Natatalakay ang kasaysayan ng wikang pambansa.
2. Naihahambing ang Tagalog at Filipino sa gamit at konteksto.
3. Nakabubuo ng diskurso ukol sa mga isyung pangwika.

Preserbasyon ng Wikang Tagalog

– Proseso ng pangangalaga sa wika upang mapanatili ang paggamit nito at hindi mapalitan ng banyagang wika.

Noong 1896

- Ginamit ng mga Propagandista ang Tagalog upang pukawin ang damdaming makabayan.
- Inilarawan ni Ruperto Cristobal ang Tagalog bilang tahanan ng mga dayuhang wika na pilit inaakit ang mga Pilipino.

1923

- Sumulat si Jose Corazon de Jesus ng “Imperyalismo” na nagtanggol sa katutubong wika at tumuligsa sa banyagang wika.

1935 Konstitusyon (Artikulo XIV, Sek. 3)

- Magsusulong ng wikang pambansa mula sa isa sa mga katutubong wika. Ingles at Kastila ay mananatiling opisyal.

Disyembre 30, 1937 – Kautusang Tagapagpaganap Blg. 134

- Itinakda ang Tagalog bilang batayan ng wikang pambansa.
- Si Manuel L. Quezon ang nagsulong ng pagsusuri sa mga katutubong wika (Batas Komonwelt Blg. 184).

Abril 1, 1940 – Kautusang Tagapagpaganap Blg. 263

- Pinayagan ang pagpapalimbag ng A Tagalog (aklat pambalarila at talasalitaan).

English Vocabulary at Balarila ng Wikang Pambansa:

Hunyo 19, 1940

– Sinimulan ang pagtuturo ng Wikang Pambansa sa mga paaralang pampubliko at pribado.

Hulyo 4, 1946 – Batas Komonwelt Blg. 570

– Ginawang opisyal na wika ang Tagalog.

****Agosto 13, 1959 – Kautusang Tagapagpaganap Blg. 7**

– Pinalitan ang tawag sa Wikang Pambansa mula Tagalog tungong Pilipino sa pamumuno ni Jose Romero.

Desisyon ng Hukumang Mababang Dulugan ng Maynila

– Pinahalagahan ang wikang nalikha ng henerasyon, na hindi basta-basta puwedeng sirain o balewalain.

Artikulo XIV, Seksyon 6 ng 1987 Konstitusyon

– Filipino ang wikang pambansa; dapat itong payabungin gamit ang mga umiiral na katutubong wika.

Pangulong Gloria Macapagal-Arroyo – Executive Order 210

– Itinatag ang Ingles bilang pangunahing wikang panturo, ngunit sinalungat ng ilang mambabatas.

Pangulong Benigno Simeon C. Aquino III

– Ginamit ang sariling wika sa talumpati kontra korapsyon, na naging bahagi ng kampanya niya.

Barayti ng Wika– Iba’t ibang anyo ng wika na bunga ng kultura, panahon, lugar, at pamumuhay ng tao. Ayon kina Bickerton, Hudson, Gleason, Hymes, at Paz, ito’y likas, di-maiiwasan, at dapat tanggapin bilang bahagi ng pagbabago ng wika.

Mga Uri ng Barayti ng Wika:

1. Linggwa Franka*– Wikang ginagamit ng mas nakararaming tao sa daigdig para magkaunawaan.
2. Pambansang Linggwa Franka – Wikang gamit sa buong bansa.

Puristik Tagalog – Di nanghihiram, lumilikha ng sariling salita.

Taglish/Engalog– Halo ng Tagalog at Ingles (mas Tagalog o mas Ingles).

Bertaglish – Halo ng bernakular, Tagalog, at Ingles.

3. Rehiyonal na Linggwa Franka – Komon na wika sa isang rehiyon na may iba't ibang wika (hal. Ilocano sa Hilagang Luzon).

4. Dayalek– Wikang ginagamit sa tiyak na lugar.

5. Rehiyonal na Dayalek – Wikang may pagkakaiba sa bigkas, anyo, at balangkas ayon sa lokasyon.

6. Sosyal na Dayalek– Pagkakaiba batay sa estado o grupo ng nagsasalita.

7. Idyolek – Personal o natatanging estilo ng pagsasalita ng isang tao.

8. Register ng Wika – Wika batay sa propesyon o larangan (hal. medikal, legal).

9. Balbal/Imbesyon – Sikretong wika ng isang grupo, di agad naiintindihan ng iba.

10. Gaylingo/Bekimon – Uri ng balbal na gamit ng LGBTQ+ community.

LOBHEKTIBO

1. Natatalakay ang kasaysayan ng wikang pambansa.
2. Naihahambing ang Tagalog at Filipino sa gamit at konteksto.
3. Nakabubuo ng diskurso ukol sa mga isyung pangwika.

Preserbasyon ng Wikang Tagalog

- Proseso ng pangangalaga sa wika upang mapanatili ang paggamit nito at hindi mapalitan ng banyagang wika.

Noong 1896

- Ginamit ng mga Propagandista ang Tagalog upang pukawin ang damdaming makabayan.
- Inilarawan ni Ruperto Cristobal ang Tagalog bilang tahanan ng mga dayuhang wika na pilit inaakit ang mga Pilipino.

1923

- Sumulat si Jose Corazon de Jesus ng “Imperyalismo” na nagtanggol sa katutubong wika at tumuligsa sa banyagang wika.

1935 Konstitusyon (Artikulo XIV, Sek. 3)

- Magsusulong ng wikang pambansa mula sa isa sa mga katutubong wika. Ingles at Kastila ay mananatiling opisyal.

Disyembre 30, 1937 – Kautusang Tagapagpaganap Blg. 134

- Itinakda ang Tagalog bilang batayan ng wikang pambansa.
- Si Manuel L. Quezon ang nagsulong ng pagsusuri sa mga katutubong wika (Batas Komonwelt Blg. 184).

Abril 1, 1940 – Kautusang Tagapagpaganap Blg. 263

- Pinayagan ang pagpapalimbag ng A Tagalog (aklat pambalarila at talasalitaan).

English Vocabulary at Balarila ng Wikang Pambansa:

Hunyo 19, 1940

- Sinimulan ang pagtuturo ng Wikang Pambansa sa mga paaralang pampubliko at pribado.

Hulyo 4, 1946 – Batas Komonwelt Blg. 570

- Ginawang opisyal na wika ang Tagalog.

****Agosto 13, 1959 – Kautusang Tagapagpaganap Blg. 7**

- Pinalitan ang tawag sa Wikang Pambansa mula Tagalog tungong Pilipino sa pamumuno ni Jose Romero.

Desisyon ng Hukumang Mababang Dulugan ng Maynila

- Pinahalagahan ang wikang nalikha ng henerasyon, na hindi basta-basta puwedeng sirain o balewalain.

Artikulo XIV, Seksyon 6 ng 1987 Konstitusyon

- Filipino ang wikang pambansa; dapat itong payabungin gamit ang mga umiiral na katutubong wika.

Pangulong Gloria Macapagal-Arroyo – Executive Order 210

- Itinatag ang Ingles bilang pangunahing wikang panturo, ngunit sinalungat ng ilang mambabatas.

Pangulong Benigno Simeon C. Aquino III

- Ginamit ang sariling wika sa talumpati kontra korapsyon, na naging bahagi ng kampanya niya.

Barayti ng Wika– Iba’t ibang anyo ng wika na bunga ng kultura, panahon, lugar, at pamumuhay ng tao. Ayon kina Bickerton, Hudson, Gleason, Hymes, at Paz, ito’y likas, di-maiiwasan, at dapat tanggapin bilang bahagi ng pagbabago ng wika.

Mga Uri ng Barayti ng Wika:

1. Linggwa Franka*– Wikang ginagamit ng mas nakararaming tao sa daigdig para magkaunawaan.
2. Pambansang Linggwa Franka – Wikang gamit sa buong bansa.

Puristik Tagalog – Di nanghihiram, lumilikha ng sariling salita.

Taglish/Engalog– Halo ng Tagalog at Ingles (mas Tagalog o mas Ingles).

Bertaglish – Halo ng bernakular, Tagalog, at Ingles.

3. Rehiyonal na Linggwa Franka – Komon na wika sa isang rehiyon na may iba’t ibang wika (hal. Ilocano sa Hilagang Luzon).
4. Dayalek– Wikang ginagamit sa tiyak na lugar.
5. Rehiyonal na Dayalek – Wikang may pagkakaiba sa bigkas, anyo, at balangkas ayon sa lokasyon.
6. Sosyal na Dayalek– Pagkakaiba batay sa estado o grupo ng nagsasalita.
7. Idyolek – Personal o natatanging estilo ng pagsasalita ng isang tao.
8. Register ng Wika – Wika batay sa propesyon o larangan (hal. Medikal, legal).
9. Balbal/Imbesyon – Sikretong wika ng isang grupo, di agad naiintindihan ng iba.
10. Gaylingo/Bekimon – Uri ng balbal na gamit ng LGBTQ+ community.

